

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Tit. VI. De Electione Et Electi Potestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

ex causa possit facillè alicui gratiam facere contra sacros Canones, c. *Innotuit* 20. *inf.* De elect.

Vide, si placet, hic Hostiensem in *Summa* num. 2.

IN TIT. VI. DE ELECTIONE ET ELECTI POTESTATE.

SUMMARI A.

1. Forma eligendi Episcopi, & qui interesso electioni debeant.
2. Forma eligendi per compromissum.
3. De electione S. Pontificis.
4. De electione Imperatoris.
5. De electione Abbatum.
6. Decretum Conc. Trid. de electionibus faciendis.
7. Electi potestas.

Iam de electione Episcopi videamus, cujus tractatio simul etiam complectitur electionem S. Pontificis, Imperatoris, Abbatum, Abbatissarum, aliorumque inferiorum Clericorum.

¹ Igitur quoad electionem Episcopi (quà sola ferè utitur hoc tempore nostra Germania, in reliquis verò Provinciis, quantum intelligo, vel ad summum Pont. vel ad Reges locorum, constitutio Episcoporum sive potius presentatio spectat) ejus eligendi forma præscribitur in c. *Quia propter* 42. *hoc tit.* quod desumptum est ex Concilio Lateranensi celebrato sub Innocentio III. cujus hæc summa est: quòd ad electionem Episcopi procedi debeat vel per scrutivum, vel per compromissum, vel quamdam inspirationem, cum scilicet omnes uno quasi spiritu ducti concurrunt simul in eandem personam. Intellige per omnes, qui sunt ejusdem collegii sive Capituli, & qui ex conventionem vel præscriptionem jus eligendi sibi acquisivere, vel saltem in ejus possessione sunt; nam hos omnes interesse oportet electioni Episcopi, d. c. *Quia propter* & d. c. *Scriptum* 40. *hoc tit.* c. 3, & c. 8. *inf.* De causa possess. & propriet. Ad eò ut si quis ex illis præteritus fuerit, propter contemptum sui agere & infirmare possit electionem factam; nisi malit electioni accedere, & suo consensu comprobare, c. *Quod sicut* 28. *in fine* pr. h. t.

² Per compromissum, cum aliquibus, vel etiam uni, ab omnibus committitur electio, ut is Episcopum omnium vice nominet, & constituat, d. c. *Quia propter*, c. *Si cui* 23, & c. *Si compromissarius* 37, eod. in 6. *Gl.* & *Imola ad d. c. Quia propter.* Et hæc formà non servat à ipso jure nulla est electio, d. c. *Quia propter* & ibi *Panorm. num.* 5.

³ In summi Pont. electione, quæ sit à collegio Cardinalium presentium, (nam absentes non vo-

cantur, sed tantum expectantur ad viginti dies) sufficit duarum partium consensus Cardinalium eligentium, aliæque singularia huic insunt electioni, quæ latius vide in c. *Licet* o. h. 2. in c. *Vbi periculum* eod. in 6. can. 1, *Dist.* 23, & can. 1, cum seq. *Dist.* 79.

De electione Imperatoris exstat text. in c. *Venerabilem* 34, h. 2. quo agnoscit S. Pont. electionem Imp. pertinere ad Principes Germaniæ, ita quòd jus & auctoritas examinandi personam electam, item consecrandi & coronandi ad se pertinet; ut & destituendi sive Imperio privandi, si merita ejus hoc postulent c. 2, *De re jud.* in 6.

De Abbatum electione agitur quidem h. 2. d. c. 34, c. *Constitutis* 47, & c. *Cum magistrum* 49. Sed in eadem forma electionis d. c. *Quia propter*, quam in Episcopo eligendo antè retulimus, requiritur etiam in Abbatis electione, dubitarum fuit. Verum magis obtinuit, etiam ad Abbatis electionem pertinere; imò & ad ceteros Prælatos, qui in Ecclesiis Collegiatis generalem jurisdictionem exercent, siquidem & per eorum mortem Ecclesia quodammodò viduata dicitur, *Gl.* & *Panormit.* in d. c. *Quia propter* num. 7, circa med. & *Imola num.* 3 ubi & testatur hæc esse communem DD. sententiam; quam tamen non video apertè jure probari. Unde subsisto, magis putans hæc in re spectandum esse morem consuetum, quo hæctenus Capitulares usi sunt in eligendo Abbatem vel alium Superiorem, quàm est Episcopus, quia consuetudo est optima juris interpret, c. *Cum dilectus* 8. circa med. sup. De consuet. † Nisi quòd hodie exstat decretum Conc. Trid. Sess. 25, c. 6, De Regularib. sub his verbis: *In electione superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium ac Generalium, & Abbatissarum atque aliarum Præpositarum, quò omnia rectè & sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus distictè præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina numquam publicentur.* Ubi nota de Abbatibus temporalibus, hoc est qui ad certum tempus eliguntur; nam ad perpetuos Abbates hoc decretum non refertur.

Quod ad alteram partem Tit. nostri attinet de electi potestate, electus nisi à Superiore confirmatus

matus sit, nullam habet administrationem Ecclesie suae, c. Nosti 9 c. Nihil 4 4. h. t. juncto c. Avaritia eod. tit. in 6. Quod si secus fecerit, amittit jus, quod sibi acquisitum est, jam ad durib. exceptis tamen iis, qui extra Italiam concorditer electi & a

summo Pont. confirmandi sunt, quibus propter necessitatem & utilitatem Ecclesiarum administratio permittitur etiam ante confirmationem, d. c. Nihil.

IN TIT. VII. DE TRANSLATIONE EPISCOPI.

S U M M A R I A.

1. Translatio Episcopi ad aliam Ecclesiam an & quando permissa.
2. Cur auctoritate S. Pont. fieri debeat.

Hic Tit. iusto ordine subjicitur prioribus, quod nonnumquam etiam per translationem Episcopi unius loci alteri Ecclesie prospiciatur, ubi necessitas vel utilitas id suadet.

Translationem vero Episcopi permissam esse à sacris Canonibus docet in primis exemplum D. Petri, qui, Antiochiâ relicta, sedem suam Romam transtulit, text. in can. Mutationes VII. q. 1. In aliis autem Episcopis ita demum admittitur, si id fiat summi Pont. auctoritate, d. can. Mutationes eum can.

seq. & c. 1. hoc tit. Aded ut ne quidem auctoritate Patriarchæ aliter fieri possit, d. c. 1. multò minus propriâ auctoritate ipsius Episcopi; nam is non tantum ab Ecclesia, quam deseruit, sed & aliena, quam occupavit, removeretur, can. Si quis Episcopus d. q. 1. & c. 3. h. t.

Igitur translatio Episcopi ab una ad aliam Ecclesiam fieri debet auctoritate S. Pont. quia id postulat matrimonii dissolutio, quod spiritualiter prius contractum est cum priori Ecclesia; ac proinde in eo dissolvendo S. Pont. auctoritate opus est; ad instar matrimonii carnalis, quod nisi Dei, cujus ipse vices gerit, iudicio reservatur, c. 2. & 3. h. t. Atque hæc obtrinent non solum in consecrato Episcopo, sed & in confirmato, d. c. 2. eod.

IN TIT. VIII. DE AVCTORITATE ET VSV PALLII.

S U M M A R I A.

1. Pallium quid.
2. Necessarium Archiepiscopo.
3. Conceditur interdum & Episcopo.

Pallium hoc loco dicitur insigne ornamentum Archiepiscopi vel Episcopi, desumptum ex corpore B. Petri, hoc est ex altari D. Petri, in quo à S. Pontifice benedicatur, consecratur, & reponitur, c. Significasti 4, & ibi Gl. in verb. corpore assumuntur, sup. De elect.

Archiepiscopo quidem necessarium est, quia sine eo Archiepiscopi nomen sibi usurpare nequit, c. 3 h. t. nec quæ sunt ordinis Episcopalis recte exequitur, c. Quod sicut 2 8. § pen in fine sup. De elect. † Simplex vero Episcopus pallium necessariò non requirit, sed ex privilegio quandoque ipsi conceditur, c. Cum in juventute 15. inf. De præsumpt. Unde facillè intelligitur continuatio hujus Tit. cum præcedentibus. Quibus verò locis & diebus pallio utantur vide Gl. in c. 4, h. t. Nos ad ulteriora progrediamur.

IN TIT. IX. DE RENVNTIATIONE.

S U M M A R I A.

1. Episcopus renuntiare Episcopatu non potest.
2. Quibus ex causis Pont. Episcopo renuntianti assensiat.
3. Abbas an officio suo renuntiare possit
4. An Clerici beneficiis suis?
5. Explicatio c. admonet 4 h. t.
6. Pont. an Pontificatu renuntiet?

Interdum fit, ut Episcopus renuntiet Episcopatu suo, quod an ipsi liceat hoc Tit. traditur,

Similiter & de Abbatibus, aliisque Clericis hæc quaeritur, utrum & hi loco suo possint cedere sive renuntiare.

Quod ad Episcopum attinet, constituti juris est, cum non posse deserere Episcopatum suum absque consensu S. Pont. can. 1, in fine, can. Sicut vir, can. Episcopum VII. q. 1. c. 1, & c. Nistic h. t. Cujus rationem sup. tit. De translat. Episc. hanc reddidimus, quod inter Episcopum & Ecclesiam suam

D 1

matri-